

**ЕКОНОМІЧНІ ТА БЕЗПЕКОВІ ВИКЛИКИ
СУЧАСНОГО БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА**

КОЛЕКТИВНА МОНОГРАФІЯ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

**ЕКОНОМІЧНІ ТА БЕЗПЕКОВІ ВИКЛИКИ
СУЧАСНОГО БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА**

Колективна монографія

Харків 2020

УДК 330.131

*Рекомендовано Науково-технічною радою
Харківського національного університету радіоелектроніки
(протокол №11 від 19.11.2020)*

Рецензенти

Труніна І. М., доктор економічних наук, професор, Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського.

Тульчинська С. О., доктор економічних наук, професор, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського».

Белікова Н. В., доктор економічних наук, доцент, Науково-дослідний центр індустриальних проблем розвитку НАН України.

ISBN 978-966-659-289-0

Економічні та безпекові виклики сучасного бізнес-середовища: колективна монографія / За заг. ред. д.е.н., проф. Т. В. Полозової. Харків: ХНУРЕ, 2020. 448 с.

Монографію присвячено дослідженню проблем господарювання економічних агентів на всіх рівнях управління та питанням забезпечення економічної безпеки діяльності окремих підприємств, галузей, регіонів та країни в цілому. Монографія є результатом теоретичних і практичних досліджень з удосконалення науково-методичного забезпечення функціонування суб'єктів господарювання на мікро- та макроекономічному рівнях.

Монографія базується на матеріалах I-ї Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні стратегії економічного розвитку: наука, інновації та бізнес-освіта».

Монографія призначена для науковців, викладачів, аспірантів, а також фахівців, що займаються дослідженням питань соціально-економічного розвитку та забезпечення економічної безпеки підприємств, галузей, регіонів та країни.

Відповідальність за зміст та достовірність матеріалів несуть автори. Редакція залишає за собою право не публікувати матеріали, що не відповідають формату видання, а також істотно змінювати зміст текстів за узгодженням з автором. Думка авторів може не співпадати з думкою членів редколегії.

ISBN 978-966-659-289-0

DOI: 10.30837/978-966-659-289-0

© Колектив авторів, 2020

© Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою, 2020

© Харківський національний університет радіоелектроніки, 2020

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
------------	---

РОЗДІЛ 1

ТЕНДЕНЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА СВІТОВИЙ ДОСВІД

<i>Baiba Šavriņa, Santa Sproģe-Rimša, Patrīcija Lipaja</i> ENTREPRENEURIAL EDUCATION TO PROMOTE THE CREATION OF OWN BUSINESS INSTEAD OF YOUTH UNEMPLOYMENT OR EMIGRATION (CASE OF LATVIA).....	11
<i>Sheiko Iryna, Storozhenko Oleksandra</i> EXPERIENCE OF EUROPEAN DIGITAL MARKET FUNCTIONING AND DIGITALIZATION IN UKRAINE.....	26
<i>Sheiko Iryna, Storozhenko Oleksandra</i> UKRAINE AND EASTERN EUROPEAN COUNTRIES: PROSPECTS FOR FURTHER DEVELOPMENT AGAINST THE COVID-19 PANDEMIC.....	38
<i>László Vértesy, Valéria Széplaki</i> OUTSOURCING INSURANCE RISKS AND REINSURANCE: EUROPEAN SOLUTIONS.....	48
<i>Бабайлов В. К., Приходько Д. О.</i> ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ АСПЕКТІВ СОЦІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	56
<i>Діденко Є. В.</i> ДО ПИТАННЯ ПРО ТУРИСТИЧНУ ПРИВАБЛИВІСТЬ КРАЇНИ.....	66
<i>Довгопол Н. В., Ігуменцева Н. В.</i> СТРАТИФІКАЦІЯ ГРУПИ РИЗИКУ ЯК ІНФОРМАЦІЙНА ОСНОВА ПРОТИЕПІДЕМІОЛОГІЧНИХ ВИТРАТ ДЕРЖАВИ.....	81
<i>Мурзабулатова О. В., Курденко О. В.</i> УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	90
<i>Носова О. В., Книш А. С.</i> АНАЛІЗ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ЕКОНОМІКУ УКРАЇНИ, ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ.....	104
<i>Овсюченко Ю. В., Пересада О. В.</i> МОДЕЛЬ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМАХ.....	112
<i>Прокопенко В. Ю., Каверіна Ю. В.</i> ВПЛИВ РЕЛІГІЇ НА ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК.....	124

Степанова О. В.

МЕТОДИКА БАГАТОКРИТЕРІАЛЬНОЇ ОЦІНКИ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ.....	132
---	------------

Шейко І. А., Курденко О. В.

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ: ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ.....	142
--	------------

РОЗДІЛ 2

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ СУЧАСНОГО БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА

Kolupaeva I. V., David Elie GOHI

METHODOLOGICAL ASPECTS OF RISK MANAGEMENT OF ENTERPRISES...	154
--	------------

Kolupaeva I. V., Tkachenko A. G.

DEFINITION OF THE CONCEPT «MECHANISM OF INNOVATIVE DEVELOPMENT OF ENTERPRISE».....	162
---	------------

Геселева Н. В., Пронюк Г. В.

МОДЕЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВА.....	169
---	------------

Довгопол Н. В., Ігуменцева Н. В.

АВТОМАТИЗАЦІЯ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА	183
---	------------

Кирій В. В., Шелефонтьок В. Р.

КОМПЛЕКСНИЙ МЕТОД ОЦІНКИ РІШЕНЬ У РЕКЛАМНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	193
--	------------

Кирій В. В., Шемшур В. А.

ПРОЦЕС КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	206
---	------------

Кисліченко А.П., Рабеах Мохаммед Рідха Салман

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ДІАГНОСТИКИ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	220
---	------------

Костін Ю. Д., Дергоусов В. М.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ НА ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ.....	231
---	------------

Костін Д. Ю., Шкуро Г. Л.

ЕКОНОМЕТРИЧНІ МОДЕЛІ У ВИЗНАЧЕННІ СТУПЕНЯ ПЕРЕВАГИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ФАКТОРІВ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ НА ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВАХ.....	246
--	------------

Полозова Т. В., Алзубі Лайт Абдел Карім Мохаммад

ФІНАНСОВА МОДЕЛЬ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ.....	255
---	------------

<i>Полозова Т. В., Куценко Ю. А.</i>	
ПОНЯТТЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА.....	265
<i>Полозова Т. В., Обейд Лара Ходор</i>	
СИСТЕМА ПОКАЗНИКІВ ОЦІНКИ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	274
<i>Полозова Т. В., Самков В. В.</i>	
ОЦІНКА ФІНАНСОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ В ОБЛІКУ ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИСОКОЇ ЯКОСТІ ОБЛІКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ.....	282
<i>Пономарьов С. В.</i>	
ПОКАЗНИКИ ЯКОСТІ ОБСЛУГОВУВАННЯ СПОЖИВАЧІВ ПІДПРИЄМСТВАМИ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОЇ СФЕРИ.....	293
<i>Соколова Л. В., Верясова Г. М.</i>	
ВНУТРІШНЬОФІРМОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ – ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОЇ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	301
<i>Соколова Л. В., Зінченко М. Е.</i>	
СПОЖИВЧІ ПЕРЕВАГИ ЯК ОБ’ЄКТ НЕЙРОМАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ.....	315
<i>Соколова Л. В., Огородник В. А.</i>	
КОНКУРЕНТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА ЯК СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА КАТЕГОРІЯ.....	326
<i>Соколова Л. В., Шапошник Б. В.</i>	
НЕОДНОЗНАЧНІСТЬ ДЕФІНІЦІЇ ПОНЯТТЯ «ІНВЕСТИЦІЙНА ПРИВАБЛИВІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА» ТА ОСНОВНА ПРОБЛЕМАТИКА ЇЇ ОЦІНКИ.....	336
<i>Тохтамиш Н. І., Альхьярі Амер Махмуд Алі</i>	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПРИВАБЛИВОСТІ ПРОЕКТІВ.....	346

РОЗДІЛ 3

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ СУБ’ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

<i>Polozova T.V., Nicola Jennifer John Elia</i>	
ENTERPRISE ECONOMIC SECURITY SYSTEM: THEORETICAL ASPECTS OF FORMATION.....	355
<i>Дутчак Р. Р., Дутчак В. Ф.</i>	
ЗАХИСТ ПРАВА НА ЛІКАРСЬКУ ТАЄМНИЦЮ В ДОКУМЕНТАХ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ПРИВАТНИХ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ’Я.....	363

Кирий В. В., Мірошніченко Д. Д.

**ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЙ НА
ВИСОКОКОНКУРЕНТНОМУ РИНКУ..... 375**

Колісник О. В., Буркан Є. А.

**ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ
БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА..... 383**

Мурзабулатова О. В., Бабаєв Рахман

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНО-
АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ПІДПРИЄМСТВА..... 390**

Мусієнко В. О., Іванова В. Б.

**МАТЕМАТИЧНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА
ЯК ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА..... 397**

Полозова Т. В., Абдуллаєв Акбар Ібадулла огли

**СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ
БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА..... 409**

Полозова Т. В., Ал-Касеасбех Ахмад Закарія Саламех

**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В
СИСТЕМІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
ПІДПРИЄМСТВА..... 419**

Прібильнова І. Б., Вадіяну А. Р.

**ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ
БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ..... 427**

Солодкий В. С.

**СИСТЕМА ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ
ПІДПРИЄМСТВА..... 436**

Полозова Т. В.,

*д.е.н, професор, завідувач кафедри економічної кібернетики
та управління економічною безпекою,*

Харківський національний університет радіоелектроніки

Куценко Ю. А.,

аспірант,

Харківський національний університет радіоелектроніки

ПОНЯТТЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ В КОНТЕКСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасний етап розвитку економіки України актуалізує питання розробки і реалізації стратегії, яка спрямована на освоєння нових конкурентоспроможних технологій та продуктів для переходу до інноваційного типу розвитку країни. Тенденції останніх років посилюють вплив негативних факторів зовнішнього і внутрішнього середовища, які стримують темпи інноваційного розвитку підприємств: геополітична та економічна нестабільність в країні, високі темпи інфляції, обмеженість фінансування, недостатність і невизначеність інформації про стан ринків, несприятливі умови кредитування, недосконалість законодавчої бази, низький техніко-технологічний рівень виробництва. Тому саме інноваційний розвиток на сьогодні стає головним засобом збереження конкурентоспроможності підприємницької діяльності, сприяє вирішенню проблем активізації інноваційних процесів в економіці, розвитку високотехнологічних та наукоємних виробництв.

Реалізація стратегії інноваційного розвитку будь-якого підприємства передбачає формування та ефективне функціонування відповідного організаційно-економічного механізму. Основним завданням функціонування такого механізму має бути активізація інноваційного потенціалу на основі раціонального використання всіх видів ресурсів підприємства з метою

забезпечення його стійкого розвитку та конкурентоспроможності на національному та міжнародному ринках. Теоретичним базисом наукових досліджень в межах даної проблематики є визначення поняття організаційно-економічного механізму в контексті інноваційного розвитку підприємства, що обумовлює актуальність даного питання.

Теоретико-методологічні особливості побудови та функціонування організаційно-економічного механізму різних аспектів діяльності підприємств розглядалися у роботах багатьох авторів: Т. В. Полозова [1, 2], Г. С. Волобуєв [3], І. В. Прядко [4], І. В. Чукіна [5] та інші. Дослідженню сутності інноваційного розвитку підприємств присвятили праці такі вітчизняні і зарубіжні науковці, як: С.М. Ілляшенко, О.А. Біловодська [6], В. В. Левицький, І.Ю. Суханова [7], К.С. Хаврова [8], Т. В. Полозова, Д. Ю. Кривцун [9], Т.М. Головченко, А.С. Остапенко [10], Н. В. Кузьминчук [11], Сунцзе Ху [12] та інші. Поєднання понять «механізм» та «інноваційний розвиток» знайшло своє відображення у дослідженнях А. Р. Дунської [13], В. Р. Волощук [14], А. І. Українець [15]. Теоретичні та методичні аспекти формування та функціонування організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку підприємства висвітлювалися у роботах Т. І. Кузь [16], І. П. Сидорчук [17] та інших.

Результати досліджень свідчать про динамічність і трансформацію наукових поглядів з даної проблематики, що обумовлює відсутність єдиного підходу до тлумачення поняття організаційно-економічного механізму в контексті інноваційного розвитку підприємства та необхідність подальшого наукового пошуку.

Ураховуючи актуальність і ступінь розробки даної проблематики, метою даного дослідження є визначення поняття організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку підприємства.

Для досягнення поставленої мети необхідно розглянути поняття «організаційно-економічний механізм», «інноваційний розвиток», «механізм інноваційного розвитку», «організаційно-економічний механізм інноваційного розвитку підприємства».

Результати попередніх досліджень дозволили розглядати організаційно-економічний механізм функціонування підприємства як «складову економічного механізму (отже, і господарського механізму), яка відбиває сукупність організаційних, фінансових і економічних методів, способів, форм, інструментів і важелів, за допомогою яких здійснюється регулювання організаційно-технічних, виробничо-технологічних, фінансово-економічних процесів та відносин з метою ефективного впливу на кінцеві результати діяльності підприємства» [1, с. 63].

Аналіз наукових поглядів до визначення поняття «організаційно-економічний механізм», проведений Т. В. Полозовою, свідчить, що більшість авторів під організаційно-економічним механізмом управління будь-якої системи (незалежно від видів діяльності, галузевої приналежності, масштабів виробництва, форми власності та організаційно-правової форми) розуміють сукупність системних елементів, за умови ефективної взаємодії яких здійснюється досягнення мети управління [2, с. 126-127].

Науковець Г. С. Волобуєв розглядає сутнісно-структурну характеристику економіко-організаційного механізму в контексті маркетингового забезпечення інноваційного розвитку підприємств. Проведений автором аналіз підходів до визначення поняття «організаційно-економічний механізм» дозволив виділити два основних з них: 1) організаційно-економічний механізм розглядається як сукупність управлінських методів та інструментів; 2) організаційно-економічний механізм являє собою систему управління [3, с. 97-98].

І. В. Прядко, узагальнюючи підходи різних авторів, стверджує, що «більшість вітчизняних науковців розуміють під організаційно-економічним

механізмом сукупність важелів або сукупність організаційно-управлінських методів, форм та інструментів впливу. Також більшість дослідників вважають, що організаційно-економічний механізм має два основні складники – організаційний блок та економічний блок» [4, с. 52].

Автор І. В. Чукіна інтерпретує організаційно-економічний механізм як сукупність організаційних та економічних важелів, що діють на організаційні та економічні параметри системи управління та сприяють отриманню конкурентних переваг, формуванню та посиленню організаційно-економічного потенціалу та ефективності діяльності підприємства загалом [5, с. 233].

Теоретичні аспекти інноваційного розвитку в системі управління виробничо-господарською діяльністю підприємств розглядалися багатьма науковцями [6-12]. Так, С. М. Ілляшенко визначає інноваційний розвиток як процес господарювання, який спирається на пошук і використання нових способів та сфер реалізації потенціалу підприємства в умовах мінливого зовнішнього середовища. Процес інноваційного розвитку розглядається з позицій конкретного підприємства у взаємодії з різними контрагентами, що по суті характеризує поведінку підприємства у конкурентному середовищі і є фактором його інноваційного розвитку [6, с. 67].

Автори В. В. Левицький і І. Ю. Суханова розглядають інноваційний розвиток як елемент стратегічного забезпечення системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства. При цьому вони зазначають, що інноваційний розвиток є головним елементом та стимулом оновлення підприємства та створення передумов для формування системи стратегічного забезпечення фінансово-економічної безпеки [7].

К. С. Хаврова систематизувала основні підходи до розуміння сутності управління інноваційним розвитком (системний, ситуаційний, процесний, методичний) та запропонувала науково-комплексний підхід. Він передбачає оцінку сприятливості бізнес-середовища для визначення факторів впливу на

інноваційний розвиток залежно від позиції підприємства на ринку, дозволяє визначити стратегії управління інноваційним розвитком та розробити рекомендації щодо напрямів розвитку підприємства у довгостроковій перспективі в межах кожної визначеної стратегії [8, с. 91].

Науковець Н. В. Кузьминчук розглядає інноваційний розвиток як складову формування конкурентоспроможності підприємства [11, с. 15]. При цьому автор визначає властивості інноваційного розвитку підприємств, який може розглядатися: як цілеспрямований процес (незворотність, реорганізація, вмотивованість); як зміни у часі (нерівномірність, дискретність, періодичність); як джерело перетворень (невизначеність, ризикованість, динамічність); як кількісно-якісні зміни (біфуркаційність, закономірність, адаптивність, циклічність).

Досліджуючи теоретичні аспекти інноваційного розвитку підприємств, Ху Сунцзе виокремлює два напрями тлумачення даного поняття у науковій літературі: науково-результативний (інтерпретує інноваційний розвиток з точки зору результативності наукової та науково-технічної діяльності підприємства); функціональний (розкриває інноваційний розвиток як сукупність функціональних етапів інноваційного процесу). На думку автора «інноваційний розвиток підприємств має стратегічне значення у системі формування конкурентоспроможних засад розвитку галузей та сфер національної економіки» [12, с. 248].

Аналізуючи та узагальнюючи визначення структурних категорій «інновація», «механізм», «розвиток», А. Р. Дунська визначає інноваційний механізм розвитку промислових підприємств як сукупність взаємозв'язаних інноваційних важелів, що забезпечують здійснення інноваційної діяльності, її стимулювання та регулювання. На думку А. Р. Дунської, «інноваційний механізм змінює певний об'єкт, тобто його дія не обмежується окремим

моментом, а продовжується тривалий час, у межах якого може бути розподілена на частини» [13, с. 174].

Науковець В. Р. Волощук пропонує механізм інноваційного розвитку розглядати як «механізм взаємозв'язку і взаємодії функцій, процесу та забезпечуючих підсистем, спрямованих на найбільш ефективне його здійснення і які включають в себе сукупність елементів зовнішнього і внутрішнього середовища на різних етапах інноваційного процесу...» [14, с. 29].

А. І. Українець зазначає, що механізм інноваційного розвитку – це підсистема підприємства, отже, він повинен формуватись, як і всі системи, з компонентів і зв'язків між ними відповідно до цілей. Проте, автор, досліджуючи поняття інноваційного розвитку підприємства, ототожнює його з поняттям організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку підприємства [15, с. 221].

Багато сучасних наукових досліджень присвячено розробці теоретико-методологічних особливостей формування та функціонування організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку підприємства. Так, Т.І. Кузь запропонувала модель формування організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку машинобудівних підприємств в умовах суспільної нестабільності, приділяючи значну увагу урахуванню впливу факторів, що посилюють суспільну нестабільність та факторів, які негативно впливають на інноваційний розвиток підприємства [16, с. 7]. При цьому визначення поняття «організаційно-економічний механізм інноваційного розвитку підприємства» автором не наводиться.

Дослідник І. П. Сидорчук запропонувала структурно-логічну модель організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку промислового підприємства, основною метою якого є «підвищення рівня результативності інноваційного розвитку підприємства, а звідси, і досягнення стійкого конкурентного функціонування та розвитку» [17, с. 186-187]. В межах такого

механізму автор виділяє такі структурні елементи: моніторинг існуючого стану та результатів попередніх інноваційних змін підприємства; технологія вибору стратегії інноваційного розвитку та її реалізації; організаційне проектування; правове та інформаційно-методичне забезпечення; інфраструктурне забезпечення; інформаційне забезпечення; інструменти й важелі інноваційного розвитку; контроль процесу впровадження стратегії; оцінка ефекту на основі співставлення рівня інноваційного розвитку до і після реалізації інноваційних заходів [17, с. 187].

Узагальнюючи сучасні наукові підходи до трактування розглянутих вище понять та результати попередніх досліджень, у даній роботі запропоновано авторське визначення поняття «організаційно-економічний механізм інноваційного розвитку підприємства». Організаційно-економічний механізм інноваційного розвитку підприємства – це сукупність підходів, методів, важелів та організаційно-економічних інструментів впливу на інноваційні процеси підприємства, ефективна взаємодія яких спрямована на підвищення конкурентоспроможності та динамічну адаптацію підприємства до умов зовнішнього і внутрішнього бізнес-середовища.

Таким чином, можна зробити висновок, що інноваційний розвиток полягає в пошуку нових ідей оптимізації процесів з метою удосконалення існуючих або впровадження нових продуктів для підвищення конкурентоспроможності підприємства. Результатом даного дослідження є авторське визначення поняття «організаційно-економічний механізм інноваційного розвитку підприємства», яке, на відміну від існуючих, ураховує аспект динамічної адаптації, що і є перспективою подальших наукових досліджень.

Перелік джерел посилання

1. Полозова Т. В., Овсюченко Ю. В. Сутність організаційно-економічного механізму функціонування підприємств промисловості. *Вісник Міжнародного Слов'янського університету. Харків. Серія «Економічні науки»*. 2005. т. VIII. № 1-2. С. 63-65.
2. Полозова Т. В. Організаційно-економічний механізм управління інноваційно-інвестиційною спроможністю підприємства. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: «Економіка і менеджмент»*. Одеса. 2017. № 23. Ч.1 С. 123-131.
3. Волобуєв Г. С. Сутнісно-структурна характеристика економіко-організаційного механізму маркетингового забезпечення інноваційного розвитку підприємств. *Економіка і управління*. 2017. № 1. С. 96-104.
4. Прядко І. В. Сутнісна характеристика організаційно-економічного механізму. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. № 23. С. 51-24.
5. Чукіна І. В. Організаційно-економічний механізм у системі управління виробничо-господарською діяльністю аграрних підприємств. *Економічний аналіз : зб. наук. праць*. 2014. Том 15. № 3. С. 230-236.
6. Ілляшенко С. М., Біловодська О. А. Управління інноваційним розвитком промислових підприємств: монографія. Суми : Університетська книга, 2010. 281 с.
7. Левицький В. В., Суханова І. Ю. Інноваційний розвиток як елемент стратегічного забезпечення системи управління фінансово-економічною безпекою підприємства. *Науковий вісник Буковинського державного фінансово-економічного університету. Економічні науки*. 2014. Вип. 26. С. 89-94.
8. Хаврова К. С. Визначення сучасних підходів до управління інноваційним розвитком підприємства. *Інтелект XXI*. 2019. № 4. С. 88-92.
9. Полозова Т. В., Кривцун Д. Ю. Проблеми інноваційного розвитку підприємства та його фінансове забезпечення. *Economics, management, law:*

problems and prospects: Collection of scientific articles. Vol. 1. Agenda Publishing House, Coventry, United Kingdom, 2015. P. 260-264.

10. Головченко Т. М., Остапенко А. С. Інноваційний розвиток підприємства та його фінансове забезпечення. *Економіка харчової промисловості*. 2011. № 4. С. 36-39.

11. Кузьминчук Н. В. Інноваційний розвиток як складова формування конкурентоспроможності промислового підприємства: теоретичний аспект. *Науковий вісник Ужгородського університету: зб. наук. пр. Сер.: Економіка*. Ужгород: УжНУ, 2014. № 2 (43). С. 11-16.

12. Ху Сунцзе Теоретичні аспекти інноваційного розвитку підприємств. *Збірник наукових праць Університету державної фіскальної служби України*. 2019. № 2. С. 240-251.

13. Дунська А. Р. Визначення категорії «інноваційний механізм розвитку промислових підприємств». *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2013. № 1. С. 169-179.

14. Волощук В. Р. Механізми активізації інноваційного розвитку. *Інноваційна економіка*. 2019. № 7-8 [81]. С. 27-33.

15. Українець А. І. Принципи формування механізму інноваційного розвитку вітчизняних машинобудівних підприємств. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»: Проблеми економіки*. 2009. № 640. С. 219-225.

16. Кузь Т. І. Удосконалення організаційно-економічного механізму інноваційного розвитку машинобудівних підприємств в умовах суспільної нестабільності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності). Тернопіль, 2019. 21 с.

17. Сидорчук І. П. Організаційно-економічний механізм інноваційного розвитку промислових підприємств: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. Хмельницький, 2016. 263 с.

Наукове видання

ЕКОНОМІЧНІ ТА БЕЗПЕКОВІ ВИКЛИКИ СУЧАСНОГО БІЗНЕС-СЕРЕДОВИЩА

Колективна монографія

За загальною редакцією
доктора економічних наук, професора Т. В. Полозової

Комп'ютерна верстка
Мурзабулатова Олена Вячеславівна

Дизайн обкладинки
Іванова Вікторія Борисівна

Підп. до друку 27.11.19. Формат 60x84 1/16.
Спосіб друку – ризографія. Умов. друк. арк. 19,06.
Тираж 50 прим. Ціна договірна.

Віддруковано в типографії ФОП Андреев К.В.
61166, Харків, вул. Богомольця, 9, кв. 50.
Свідоцтво про державну реєстрацію
№24800170000045020 від 30.05.2003 р.
ep.zakaz@gmail.com
тел. 063-993-62-73